

Kozák Zsuzsa

Szószekeket minden háztartásba!

Miért mindig én? Paul Horn kiállítása

→ Knoll Galéria, Budapest

→ 2011. november 17 – 2012. január 21.

Önök van otthon szószeke? Amennyiben nincs, kérem, egy percre csöndesítse el hangoskodó gondolatait, felejtkezzen el gondjairól, teendőiről. Vizsgálja meg lelkének örökké háttérbe kényszerített, hangtalan vacogó kis szegletét, és kérdezze meg önmagát: mire van igazán szükségem? S lelke legigazabb része szelíden azt feleli majd: egy szószekekre.

Emberünk PAUL HORN. Ő szükségleteink értő ismerője. Biztos kézzel választ eszközt a hamis értékek ellen vívott, emberfeletti küzdelmeihez, s meggyerő humorral mutat utat a tévelygőknek. Műterme is ennek bizonyosága. A festéken túl a legkülönbözőbb anyagok arzenálja foglalja a helyet. Itt születtek a legutóbbi *Viennafairen* bemutatott képei, amelyek hulladék falécekből, hullámpapírból, baromfihálóból, drótpamacsokból, kiszuperált játékokból, fénymásolt fotókból és kevés olajfestékből álltak. Horn művészete szilárd érve annak, hogy ma is van korstílus. Amit a könnyűzenében, öltözködés- és életmód-kultúrában trash-nek, a kortárs irodalomban, színházban, filmben hipertextusnak nevezünk, annak képzőművészeti vetületét Hornnál is tetten érhetjük. Elénk helyezi az újrashozási hisztéria művészi, de minden fennköltségtől mentes megoldásait, amelyek komoly, komolykodó és komolytalan szemlélő is csak helyeselhet. Művei

PAUL HORN
Miért mindig én?, 2011, Knoll Galéria, Budapest, részlet a kiállításról

olyan töménységben hordozzák az aktuális létérzést, hogy azok szinte valami nárcisztikus szerelemre hergelnek. Ez az erőszak nem az ő művészetében van, hanem annak szükségszerű eredményében, a ráeszmélésben, hogy nem eltűrni, hanem szeretni kell önmagunkat. Személyünket, körülményeinket, létünk mikro- és makrofeltételeit. Nem tűrhetünk vissza tíz ujjal a múltba, nem pipiskedhetünk föl a jövőbe. Horn segít ezt felismerni és feldolgozni. S ha ő tanít bennünket, erőfeszítéseink ajándékaként megértjük: most lenni is jó. Kidobja az ablakon az önáltatást, türeést, pátoszt (ez úgysis a kommentárta tartozik). Mutat helyette leleményességet, vicceket, az egyszerű dolgok tréfáit. Összetákolt tárgyait nem lehet nem szeretni. De nem csupán művészetével, saját életével is alátámasztja igazát. Műterme nagyjából fele akkora, mint egy dícső tűzraktérbeli műterem, azon is osztozik egy hobbista bútorasztalossal. Ám ez jótékony együttlétnek bizonyult. Horn egyébként is mindenre fogékony technikai nyitottsága bekebelezte a félbevágott asztallabakat és bokáig érő faforgácsot, és egy igen életképes, új irányt absztrahált belőle.

Tavaly a bécsi, majd idén a budapesti Knoll Galéria *Magaslesek* című kiállításán Paul Hornt egy igazi szószeke képviselte. Szekrényajtókból, és más, lehullott, használhatatlanná vált bútor-
elemekből eszkábálta össze, de a végeredmény egyáltalán nem tűnt ötletszerűnek. Gyönyörű,

funkcionális szószék keletkezett, amelynek lépcsőjén a látogató felsétálhatott, s abban az élményben részesülhetett, amelyben valószínűleg máskor soha: a prédikátor hivatalteljesítésének helyszínén találta magát. Kipróbálhattuk, mit érezhet a lekipásztor, mikor lenéz szeretett nyájára. És kipróbálhattuk, milyen egy magasles magasságából kémlelni a levadászandó őzbak helyén sétálgató látogatókat. Még egy pipa a művésznek: a (lassan szitokszóvá váló) interaktivitás kritériumának kimerítése. Míg a többi kiállító művész többnyire fotókon mutatta be a magaslesek, Horn csúsztatott egy merészet, és templomi bútordarabbal állt elő. Ezzel pedig kezdetét vette Paul Horn szószék-korszaka. A sikerdarabot a bécsi galériából meg is vásárolta egy éles szemű gyűjtő, hazavitte és beállította a nappalijába. Tagadhatatlan: ez a mű nem rak-tárba készült. Fontos eleme lett egy családi ott-honnak, ahol régi-új funkciójában tündököl. Őt követték további (újabb pipa), fogyasztó-barátabb méretekben készült, egyedi darabok. Ezeket a művész legutóbbi egyéni kiállításán *Warum immer ich? – Miért mindig én?* címen láthattunk 2011. október 14. és november 6. között, Bécsben. A Knoll Galéria forgalma ebben az időszakban megháromszorozódott. A trash-szószékek valóban megérnek egy misét vagy egy zarándoklatot. A magyar közönséget ez utóbbi-tól megkímélendő, a budapesti galéria november 17-től állította ki a nyolc korábbi, és a két nálunk debütáló, új szószéket. A glokálpatrióta érzületűek hozzanak magukkal zsebkendőt. Horn ugyanis minden kis (kb. 30x40x80 cm) objektbe beágyazott egy apró LCD-monitort, ahol valamely híres és/vagy fontos szónoklat videója látható. A gázpalackból inkarnálódott pulpitu-son Sztálin, Hitler és Mussolini váltják egymást, a bútorlap szószéken pedig egy retorikai verseny legjavát követi, amint Ronald Reagan szovjet vicceket mesél. Noam Chomsky váltótárs nélkül fejteget morális kérdéseket fonott kosarakból összetevődő emelvényén. XVI. Benedek természetesen üvegkuckót kapott, cserébe egy keresztény zenés tévéreklámmal kell osztoznia rajta. Nem maradhat el Martin Luther King utolsó beszéde sem, nyomában Guevara 1964-es imperializmus-elemzésével és Desmond Mpilo Tutu püspökkel, aki a 2010-es futball világbajnokságot nyitotta meg. Ez csak az élmény töredéke. A teret betöltő, indulatos okfejtés, recitálás, kiátkozás, kurjongatás, kacagás és miegymás zagyvasága mohón szívja el cselekvőképességünket. Horn, a nagy varázsló barlangjában találjuk magunkat. Itt magunkévá tehetjük titkait, például azt, hogy kortársnak lenni – a szó átfogó értelmében – nem egy akaratlagos viszonyulás teljesítménye, mert az transzcendentális kategória. Így munkánk vele csak az, hogy otthonossá tegyünk a magunk számára. Horn szószékei ismernek erre egy módszert.

PAUL HORN
Szószék 2, 2011,
installáció, vegyes
technika, 80 x 50 x 40 cm

PAUL HORN
Szószék 4, 2011,
installáció, vegyes
technika, 70 x 30 x 20 cm

